

**Załącznik
do Regulaminu OK PTTK Ziemi Serockiej**

**KANON OBIEKTÓW
ODZNAKI KRAJOZNAWCZEJ PTTK ZIEMI SEROCKIEJ**

BOROWA GÓRA

1. Zabudowania obserwatorium astronomicznego z pocz. lat 30. XX w. Obecna nazwa: Obserwatorium Geodezyjno-Geofizyczne „Borowa Góra” Instytutu Geodezji i Kartografii w Warszawie.

DĘBE

2. Fort Dębe – wybudowany w 2. poł. XIX w.
3. Tama/stożek wodny w Dębem.
4. Wiśnia ptasia o obw. 2,8 m, obok zabytkowego fortu carskiego.
5. Aleja dębowa – pozostałość nieistniejącego dworu.
6. Szpaler lipowy – pozostałość nieistniejącego dworu.
7. Wieża ciśnień – obok wjazdu do nieistniejącego dworu.

DĘBNIKI

8. Kapliczka-krzyż z 1881 r. przy skrzyżowaniu dróg Serock – Zalesie i Zegrze – Pobyłkowo.

GĄSIOROWO I ŁACHA

9. Krzyż z 1901 r. na cokole z różowego granitu.

IZBICA

10. Kapliczka z pocz. XX w., przy skrzyżowaniu drogi Dębe – Zegrze z drogą Izbica – Wola Kiełpińska.
11. Kapliczka – czteroschodkowy postument zwieńczony krzyżem, pośrodku wsi.

JACHRANKA

12. Kapliczka z napisem „OD POWIETRZA / GŁODU OGNIA / I WOJNY / ZACHOWAJ NAS / PANIE / W 1923 R”.

JADWISIN – ZEGRZYNEK

13. Pałac Radziwiłłów – wybudowany w latach 1896-98 wg proj. francuskiego architekta Francois Arveufa; wejście znajduje się przy obwodnicy Serocka.
14. Dworek rodziny Szaniawskich – wybudowany ok. 1838 r. (obecnie w ruinie), obok Domu Wycieczkowego PTTK, w kierunku Zegrza.
15. Figura św. Stanisława Kostki z 1864 r., przy drodze do „Wąwozu Szaniawskiego”.
16. Dom Wycieczkowy PTTK – od maja 2012 r. Klub „Mila”, Akademia Żeglarska Mateusza Kusznierewicza.
17. Głaz narzutowy, granitoid szary o obwodzie 4,6 m, przed wejściem do rezerwatu „Wąwóz Szaniawskiego”.
18. Rezerwat „Jadwisin” – rezerwat leśny o pow. 93,39 ha, w parku przy pałacu Radziwiłłów.
19. Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” – rezerwat leśny o pow. 11,50 ha.

20. Lipa drobnolistna o obw. 5,5 m, na terenie rezerwatu „Wąwóz Szaniawskiego”.

21. Dęby szypułkowe (3), na terenie rezerwatu „Wąwóz Szaniawskiego”.

KAROLINO

22. Głaz narzutowy, eratyk, odmiana granitu różowo-czerwonego Rapakiwi, o obw. 6,5 m, obok wjazdu na obwodnicę Serocka.

KANIA NOWA

23. Cmentarz ewangelicki z pocz. XIX w.; 4 historyczne nagrobki na cmentarzu ewangelickim, m.in. Michała Reinhofa i R. Sumca.

KANIA POLSKA

24. Kapliczka-krzyż z 1889 r., przy skrzyżowaniu ulic Bindugi i Świerkowej.

ŁACHA

25. Most na Narwi – obecny zbudowany w latach 1956-58, na odcinku drogi krajowej nr 62 łączącej Serock z Wyszkowem.

MOCZYDŁO

26. Jezioro Moczydło – pozostałość po istniejącym dawniej dużym jeziorze, powstałym w holocenie – końcowym okresie czwartorzędu.

SEROCK

27. Kościół parafii św. Anny z poł. XVI w. przy ul. Farnej – ufundowany przez ostatnich piastowskich władców Mazowsza – Janusza III i Stanisława; dziś pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny.

28. Budynek plebanii z przeł. XIX i XX w., przy ul. Farnej.

29. Rynek – plan z okresu lokacji miasta w 1417 r., bruk „kocie łby” położony w latach 1848-49.

30. Ratusz na Rynku.

31. Dom z 2 poł. XIX w., przy ul. Rynek 1.

32. Dom z oficyną z 2 poł. XIX w., przy ul. Rynek 5.

33. Dom z 2 poł. XIX w., przy ul. Rynek 14.

34. Dom z poł. XIX w., przy ul. Rynek 16.

35. Grodzisko „Barbarka” z XI-XII w., przy ul. Radzymińskiej; u podstawy makieta.

36. Dom Heleny i Szymona Syrkusów przy ul. Rybaki 2 – niewielki dom porośnięty bluszczem; 5 września 1948 r. znani i cenieni architekci gościli u siebie najwybitniejszego malarza XX w. – Pabla Picassa.

37. Kompleks rekreacyjny nad Jeziorem Zegrzyńskim: molo, plaża, kąpielisko, boiska, przyrządy gimnastyczne.

38. Drewniany budynek szkoły z 2. poł. XIX w., przy ul. św. Wojciecha 1; obecnie Biuro Informacji Turystycznej oraz Izba Pamięci i Tradycji Rybackich.

39. Mural przy ul. św. Wojciecha 2 – przedstawia ważne daty z historii Serocka.

40. Budynek Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika z 1928 r., przy ul. Pułtuskiej.

41. Remiza strażacka z 1925 r., przy ul. Pułtuskiej.

42. Dawny zajazd pocztowy z lat 1824-28, przy ul. Pułtuskiej 13/15/17.

43. Mural „Zalew informacji” z 2008 r. Grupy „Twożywo”, przy ul. Pułtuskiej.
44. Dawny cmentarz żydowski (kirkut) przy ul. Pułtuskiej, kilkanaście macew pochodzących z lat 1815-1924, pomnik z 2014 r.
45. Krzyż – karawaka u zbiegu ul. Brukowej i ul. Napoleońskiej, pamiątka zarazy.
46. Kapliczka-krzyż z 1826 r., przy ul. Pułtuskiej, na wprost stadionu miejskiego.
47. Cmentarz parafii rzymskokatolickiej założony w 1806 r., przy ul. Warszawskiej.
- najstarszy nagrobek rodziny Gregorkiewiczów z 1835 r.,
 - nagrobek Teofili z Chojeckich Czerwińskiej zm. w 1869 r.,
 - największy na cmentarzu grobowiec rodzinny Bogusławskich i Smyjewskich,
 - najstarszy grób (z lat 1839-72) serockiego proboszcza księdza Hieronima Kwasieberskiego,
 - nagrobek księdza Seweryna Piekarskiego, zm. 2 sierpnia 1894 r.,
 - nagrobek księdza Mariana Batogowskiego, zm. podczas stanu wojennego, 14 lutego 1982 r.; związany z Serockiem przez 7 ostatnich lat swego życia,
 - nagrobek ks. Józefat Szczygielskiego – byłego rektora Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie,
 - nagrobek Józefa Jasiobędzkiego – burmistrza Serocka (1923-30),
 - grób rodziny Radziwiłłów: Konstantego Radziwiłła – ostatniego właściciela dóbr Zegrzyńskich, jego żony Marii z Żółtowskich, ich synów zm. już w XXI w.,
 - miejsce spoczynku żołnierzy wojny polsko-bolszewickiej 1920 r.,
 - miejsce spoczynku żołnierzy kampanii wrześniowej 1939 r.,
 - miejsce spoczynku żołnierzy-saperów, którzy zginęli w czasie rozminowywania miasta w 1945 r.,
 - groby bohaterów, którzy przeżyli II wojnę światową – mjr lotnika Czesława Września,
 - groby tych którzy działali w podziemiu antykomunistycznym: Michała Budzyńskiego, Wacława Deptuły, Władysława Kaznowskiego, Edmunda Siemińskiego, Ludwika Żurawskiego, Artura Maciejewskiego,
 - grób ofiar masowej egzekucji w wąwozie 28 lutego 1942 r.,
 - symboliczne mogiły pomordowanych w obozach koncentracyjnych, w Katyniu i innych sowieckich miejscach kaźni oraz poległych w powstaniu warszawskim.
48. Wały Napoleońskie – Rawelin Zachodni powstałe w latach 1807-08, wzdłuż ul. Pułtuskiej, obecnie korona stadionu miejskiego.
49. Willa doktora Konrada Bocka zbudowana w 1931 r., przy ul. Wyzwolenia 31; tabliczka wmurowana w ścianę czołową budynku, potwierdza datę budowy, obecnie Integracyjne Centrum Opieki, Wychowania, Terapii KKWR.
50. Głaz narzutowy na Skwerze Wojska Polskiego, przy ul. Wyzwolenia; granitognejs o obwodzie 7,5 m.

WIERZBICA

51. Kapliczka ceglana z 1863 r., przy skrzyżowanie dróg Pułtusk – Wyszaków.

WOLA KIEŁPIŃSKA

52. Kościół parafialny pw. św. Antoniego z Padwy z końca XIX w.
53. Plebania, organistówka, budynki gospodarcze z końca XIX w.

54. Rezerwat przyrody „Zegrze”, z parkingu przy drodze nr 62 (w kierunku Pomiechówka), leśnym duktem w kierunku Woli Smolanej.
55. Cmentarz parafialny rzymskokatolicki założony w 1899 r.
- nagrobki przeniesione z Zegrza: Antoniego Xiężopolskiego (zm. w 1866 r.), Weroniki z Załusków Skotnickiej-Zglenickiej (zm. w 1876 r.), Zofii z Kawałowskich Kuciewskiej (zm. w 1884 r.), Pawła Myszkorowskiego (zm. w 1893 r.),
 - inne groby: piaskowcowy pomnik administratora dóbr Zegrze Xawerego Ołtuszewskiego (zm. w 1902 r.), grób słynnego geologa Witolda Zglenickiego (zm. w 1904 r.) [nagrobek nie jest z czasów pochówku], grób Marii z Wystouchów Szaniawskiej (zm. w 1932 r.) i Zygmunta Szaniawskiego (zm. w 1929 r.) – rodziców dramaturga Jerzego Szaniawskiego.

ZEGRZE

56. Budynek kasyna oficerskiego pochodzącego z lat 1903-04, przy ul. Oficerskiej 5.
57. Hotel garnizonowy zbudowany w latach 1937-38, przy ul. Radziwiłłowskiej 2.
58. Fort przy drodze krajowej nr 61, tzw. „Umocnienie Duże” – jeden z fortów rosyjskiej twierdzy, budowanej w latach 1890-95.
59. Mosty na Narwi wybudowane w latach 2003-04.
60. Prochownie – trzy carskie betonowe prochownie z przeł. XIX i XX w., nad brzegiem Jeziora Zegrzyńskiego.
61. Pałac Krasińskich, od 1862 r. Radziwiłłów z poł. XIX w.
62. Koszary – pierwotnie ponad sto parterowych budynków, budowane w latach 1890-1985; obecnie w koszarach stacjonują jednostki szkolne łączności Wojska Polskiego.
63. Jezioro Zegrzyńskie – sztuczny zbiornik na Narwi z 1963 r.
64. Dęby szypułkowe (6) w okolicach dawnego pałacu, największy o obw. 6,2 m.
65. Żywotniki zachodnie [*Thuja occidentalis*] (2), obw. pnia 1 m, w okolicach dawnego pałacu, obecnie Ośrodek Szkoleniowo Wypoczynkowy PAP w Zegrzu – Oddział Polskiej Agencji Prasowej S.A.

Pomysłodawcą odznaki i autorem kanonu jest Andrzej Dybek.

Projekt graficzny odznaki wykonał Włodzimierz Majdewicz.